

战狼 II

WOLF
WARRIOR 2017.7.28

アカデミー賞受賞

ジャレット・レター

浅野 忠信

椎名 桔平

忽那 汐里

WITH

大森 南朋

AND

田中 滉

NETFLIX オリジナル映画

アウトサイダー

3月9日(金)
独占配信スタート

NETFLIX

Farkas György*

A gaijin újra hódít...

- Amerikai identitás-bekebelezési kísérletek Japánban

Számos irodalmi és filmes alkotás is kiindulópontjává tette azt az alaptémát, amiben a keleti (pl. japán) kultúrával, társadalommal találkozik egy kívülálló (nyugati = európai, vagy amerikai). A találkozás során a pozitív főhős az elcsodálkozástól kezdve a rajongáson, vágyódáson át egészen a birtoklási, uralkodási vágy kielégítéséig is eljuthat az érzelmek tengerén hánykolódva, miközben egy negatív főhős az idegenkedés stagnáló hullámhosszán értetlenkedik. De bármilyen intenzitású és pozitívitású is lehet a főhős érzelmi viszonya a tőle idegen kultúra és az azt megszemélyesítő szereplők felé, egyet előre megjósolhatunk: igazán sosem lehet részese annak a másik kultúrának, társadalomnak, hiszen abba születni kell. És itt rögtön meg is találjuk azt a pontot, ami egyáltalán nem kelet-nyugat specifikus kérdés. A csoportba tartozás és a kívülállás pozíciói nem kifejezetten vagy kizárólag a kelet-nyugat találkozásának konstellációja. Minden kultúraközi találkozásnak sajátja. Ahogyan az ókori kultúráknál is már megtalálhatjuk azokat a kifejezéseket, amikkel a saját és idegen kultúrához tartozó embereket fogalmilag is megkülönböztették. Ezzel együtt pedig minden ilyen történetnek lehetséges szubtextusa, hogy a másik kultúrából érkező szereplő megpróbál mégis minél jobban asszimilálódni a fogadó kultúra soraiba. Amennyiben ez több, mint a befogadó kultúra iránti érdeklődés és ezzel együtt kifejezett tisztelet, akkor általában egy drámai esemény kapcsán előtérbe kerül, hogy a szereplő mégsem tartozik ide, idegen, és lám-lám ezért történhetett meg az éppen aktuális esemény, hiszen soha nem is volt más, mint idegen. (Ha csak a befogadó kultúra iránti lelkesedés a főtéma, akkor a kívülállás/csoportba tartozás kérdése legfeljebb marginálisan jelenik meg.) A konklúzió viszont ezek után nem is lehet más, mint a kultúrák feletti emberi értékek, működések, általánosan vett jó és rossz kiábrázolása. Mindegy, hogy honnan jössz, vagy hova tartozol, ettől függetlenül vagy jó ember vagy, vagy nem.

Jelen írásomban a fenti modelltől eltérő koncepcióra épülő filme(ke)t szeretnék elemezni, azzal a céllal, hogy bemutassam a kívülállóság megszűntetésére, a csoportba befogadásra irányuló vágyban milyen formai változások következtek be mostanra.

* A szerző a Károli Gáspár Református Egyetem Japán tanszékének megbízott oktatója. Kutatási területe a távol-keleti filmtörténet, főleg a japán filmtörténet, valamint a film és vallás kapcsolódási pontjai.

Mr. West goes to Japan

Amerika és Japán kapcsolatában két olyan kiemelkedő történelmi pont van, amivel mindenképpen számolnunk kell, amikor a két kultúra találkozásának sajátosságairól és hatásairól beszélünk. Az első Matthew C. Perry hadihajóinak felvonulása a Japán partoknál (1853-54), aminek eredményeképpen kezd (kényszerből) nyitni Japán a nyugati kereskedelmi kapcsolatok felé. A második a II. Világháború végét jelentő atomtámadás és amerikai megszállás. Fontos részlet, hogy éppen Japán az az ázsiai ország, amely a szó hagyományos értelmében nem esett áldozatául a nyugat nagy gyarmatosításának.

A fenti összeütközéseken túl is egyértelműen fennmaradt az a különállás, ami leképezi a japán és nem japán emberek csoportjait. Lehet kiemelni olyan tételeket, mint az amerikai-japán vegyes házasságok, a japán küzdősportok nyugati térhódítását és az abban elért nem-japán sikereket, és még sok más is, mint ennek a különállásnak a felbomlását, mindezekről függetlenül továbbra is elérhetetlen állapot, hogy valaki nem-japán léteire valóban teljes értékű része legyen egy japánokból álló közösségnek. Ha ehhez még hozzávesszük azokat az eseteket, amikor a japánok vettek át bármit is a nyugattól, majd azt kicsit megpiszkálva előálltak valami jobbal, érdekesebbel, izgalmasabbal, mint ami eredetileg volt az a nyugati valami, akkor igazán érthetjük, hogy ez mennyire frusztráló akár kulturálisan, akár a saját identitásunk értékelése szempontjából is nekünk nem-japánoknak.

A negyvenhetedik ronin te magad légy!

A vágyódástól a birtoklás irányába történő elmozdulás első igazán markáns megnyilvánulása a 2013-as *47 ronin* c. amerikai produkció. A film alapja a 47 gazdátlan samuráj története, amely történelmi eseményeket mutat be: 1701-ben Tokugawa Tsunayoshi edói sógun hűbéresét, az akói birtok urát, Asano Naganorit azzal bízza meg, hogy a várába érkező császári küldöttséget többek között ő fogadja a sógun képviselőjében. A császári küldöttség fogadásának pontosan meghatározott ceremónia szerint kellett lezajlania. A ceremónia részleteiért az udvari ceremóniamester, ebben az esetben Kira Yoshinaka felelt. Így az ő feladata lett az is, hogy Asano nagyurat felkészítse, mikor mit kell tennie, mondania a küldöttség érkezésekor. A felkészülés azonban nem ment gördülékenyen és egy adott pillanatban Asano a rövid kardjához kapott, illetve ütlegelni kezdte Kirát. A támadás következtében Asanót letartóztatták, kihallgatták, elítélték és még aznap végre is hajtották rajta az ítéletet. Asanónak nem engedélyezték, hogy írásos üzenetet küldjön az embereinek, így csak szóbeli üzenetben adhatta tudtukra, hogy mi történt. A halálos ítélet formája seppuku volt. A történet folytatásában Asano emberei

pontosan 22 hónapon keresztül készültek a bosszúra. Asano első embere Oishi Yoshio az előkészületek alatt megtévesztésből kicsapongó életet élt Kió-tó Gion negyedében. Az ellenség megtévesztésére elsősorban azért volt szükség, mert Asano halálát követően Kira a vele rokonságban lévő Uesugi-ház katonáival erősítette meg vára védelmét, hiszen egyértelműen készülhetett arra, hogy Asano emberei bosszút akarnak állni rajta. A 22 hónapnyi várakozás és megtévesztő életmód meghozta a gyümölcsét, mivel Kira csökkentette a katonai védelmet, már nem látta esélyét annak, hogy a részegeskedő és az öröm negyedben mulatozó egykori szamurájok veszélyesek lehetnek rá nézve. A hosszas várakozást és előkészületet követően végül is Genroku 15. évében a 12. hónap 14. napjának éjszakáján Oishi és 45 szamuráj társa betörték Kira edói várába és végeztek vele, majd a levágott fejével elmeneteltek a Sengakuji templomba, ahol Asano nagyúr sírja volt, majd átadták magukat az igazságszolgáltatásnak. A történet végén a 46 ronin seppukut végez, majd mindannyian uruk mellé a Sengakuji templom kertjébe kerülnek, ahol mind a mai napig megtekinthető a sírjuk.

A filmváltozatban Kai egy félvér szolga (csak az anyja volt japán), akinek legfőbb vágya, hogy elfogadják japánként és szamuráj lehessen. Csatlakozása a 46 bosszúszomjas ex-szamurájhoz meghozza számukra a sikert, amiért elismerésképpen ő is kiveheti a részét a bosszúállásért büntetésként kapott csoportos öngyilkosságból. A film igazi újdonsága az, hogy egy kívülálló révén lesz sikeres a japán közösség. Ő, a nem-japán (nem igazán japán) az, aki sikerre tudja vinni a japán közösség küldetését. A japánság utáni vágyódás itt válik már egy identitás pozíció birtoklásává.

Míg a vágyódást itt alapvetően úgy határozom meg, mint egy olyan érzelmi állapotot, amiben a másikat nem csak értékesnek látom, de tiszteletben is tartom szuverenitását, addig a birtoklás állapota alapvetően a másik szuverenitása iránti tisztelet hiánya felől értelmezhető igazán. Marco Polo (vagy éppen Kőrösi Csoma Sándor) a megismert idegen kultúrától lenyűgözve, de azt tisztelve vágyódott annak ismeretére. Ehhez képest a 47 ronin főszereplője Kai (Keanu Reeves) a csoporthoz tartozás vágyától vezérelve birtokolni akarja azt az állapotot, hogy ő is japán és szamuráj (bár igazán egyik sem), ezzel mintegy kisajátítva (bekebelezve) ezt az identitás pozíciót.

Mivel egy korábbi írásomban¹ részletesen elemeztem Carl Rinsch filmjét, így itt csak mindezek felelevenítésével szeretném jelezni, hogy az amerikai-japán kulturális kolonizáció sajátos formájának ez volt az első ilyen megközelítésű (bekebelező típusú) darabja. Ezzel szemben például a hasonló konstrukcióban építkező *The Last Samurai* (2003) nem jut el sem az identitás váltáshoz, sem a felülkerekedésig.

¹ Idegen a szamurájok között... - A japán kulturális hagyomány kolonizálásának esetlen esete – *Filmszem* IV./2.

http://issuu.com/filmszem/docs/filmszem_iv.evf_2.szam_globalis_azs

Üdv a klubban!

A 47 roninhoz képest még tovább megy a 2018-ban készült *The outsider* c. szintén amerikai film, amely az 1950-es évek Japánjában követi egy amerikai ex-katona yakuzává válásának történetét. A kívülálló címadás pontosan lefedi a gaijin fogalmát, hiszen ezt a kifejezést használják japánul / Japánban minden olyan emberre, aki nem-japán, külföldi, idegen, kívülről érkező.

A történet kezdetén, 1954-ben Nick Lowell (Jared Leto) volt amerikai katona egy Oszakai börtönben ül. Hogy pontosan miért, ezt nem tisztázza a film. Annyit azért kiderül, hogy korábban katona volt, viszont az nem tudjuk meg, hogy polgári személyként követett el valami köztörvényes cselekedetet, vagy még katonaként, ami így egy cseppet zavaró. Mindenesetre börtönbe került, ami a helyi nyelv ismerete nélkül mindenképpen nyomasztó helyzet. Ebben a maximálisan reménytelen állapotban történik meg, hogy egészen véletlenül felfedezi, amikor a japán rabok az egyik társukat felakasztják a zuhanyzóban, és reflexből meg is menti azt. Kiyoshi (Tadanobu Asano) és Nick ezt követően közös zárkába kerül, leginkább, hogy legyen alkalmuk beszélgetni. Ebben nagy előny, hogy Kiyoshi beszél angolul, így van közös platformjuk a kommunikációban. Kiyoshi terve, hogy látszólag öngyilkosságot követ el, így a börtön kórházába kerül, ahonnan már tudja értesíteni yakuza társait, hogy hol van és ezáltal ki is tud kerülni a börtönből. Nick feladata, hogy időben jelezze a börtönőröknek, hogy mi történt, nehogy tényleg meghaljon Kiyoshi. Ezért cserébe számára is elintézi a gyors szabadulást. A közös terv és szerencsés kivitelezése megalapozza a két férfi kapcsolatát. Nick a szabadulását követően rögtön kap is egy feladatot a yakuzától: egy nem-japán üzemvezetőt kell észhez térítenie, mert nem úgy dolgozik, ahogy az a yakuzának megfelelő lenne. Nick kellőképpen brutálisan és határozottan intézi a feladatát, így megalapozva imidzsét – ha nem is az egész „család” előtt, de legalább Kiyoshi szemében. Ezen a ponton zárul a film első nagy szakasza, és veszi kezdetét az a folyamat, ami a teljes identitás-bekebelezést mutatja be.

Az első olyan jelenet, ahol tetten érhető, hogy Nick karakterét nem az azonosulás irányába tereli a film, az, amelyben az egyik szórakozóhelyen ahol a Shiromatsu család – ehhez tartozik Kiyoshi és ennek dolgozik Nick – emberei összegyűltek, megjelennek a rivális Seizu család emberei és verbálisan provokálják ellenfeleiket. Kiyoshi higgadtan csak azt ismételteti, hogy menjenek szépen haza, nincs ott semmi keresnivalójuk. Azonban egy adott ponton Nick felpattan és a fő szószólót fejbe vágja egy üveggel. Az inzultusnak nem lesz folytatása, szépen mindenki hazamegy. El is felejthetnénk a jelenetet, ha nem állna rendelkezésre több száz japán yakuza film, amelyeknek fényében kijelenthető, hogy egy ilyen „magánakció” esetében egyértelmű a büntetés, hiszen a család nem individuumok gyülekezete. Egy ilyen szervezetben nincsenek önálló cselekedetek, csak a családfő, vagy annak megbízottja

utasításainak követése, teljesítése, mérlegelés nélkül. Ahogy bármilyen nyugati fegyveres testület is hasonló elvekre épül, hiszen másként nem is lenne működtethető. A rangban feljebbvaló által kiadott parancs nem megfontolásra való, hanem teljesítésre. Ezzel együtt pedig minél lejjebb helyezkedik el valaki a rangsorban, annál kevésbé van lehetősége arra, hogy saját gondolatai legyenek, vagy önálló cselekedetei. Tekintettel arra, hogy Nick annyira a sor végén van, hogy „hivatalosan” nem is a család tagja, így egy ilyen helyzetben egyszerűen likvidálnák, hiszen tetteivel az egész családnak kárt okozott. Azonban ez nem történik meg. Sem büntetés, sem likvidálás, sőt inkább még valami néma elismerés követi Nick megmozdulását. Mivel a következő jelenetekben azt látjuk, hogy Kiyoshi további juttatásokat ajánl fel Nicknek, azt is gondolhatjuk, hogy egyre inkább elégedett a viselkedésével, elkötelezettségével, vagyis az önálló akciókat másképp értékeli az ő esetében, mint bármely más yakuza testvérével tenné. Nick Kiyoshitól egy saját lakást kap, ruhákat és új feladatokat, amelyeket Kiyoshi mellett kell végeznie.

Ezzel együtt megjelenik Nickkel szemben a kritikai hang is Orochi (Kippe Shina) személyében, aki rangban majdnem Kiyoshi szintjén van – attól eltekintve, hogy Kiyoshi a Shiromatsu család fejének, Akihironak (Min Tanaka) a fia. Orochi – ahogy egy későbbi jelenetben elbeszélte történetből kiderül – erősen kötődik Kiyoshihoz, akin keresztül még gyerekkorában került a család tagjai közé. Éppen ezért a Nickkel szembeni ellenérzései és kritikája valószínűleg a féltékenységének kifejeződései. Azonban ezek süket fülekre találnak Kiyoshinál, aki ebben a párbeszédben egyenesen tagadja, hogy Nickkel szemben lenne bármilyen elköteleződése, érzése. Mivel Orochi kifogásainak legfőbb pontja, hogy Nicknek, mint kívülállónak semmit nem jelent a család – mármint a yakuza család – így a történet következő szála azt kezdi felépíteni, hogy milyen módon kerülhet be a családba Nick, és mit tud megtenni a családért.

Ennek első lépéseként Nick megismerkedik Kiyoshi húgával, Miyuval (Shiori Kutsuna), akit haza kell kísérnie Kiyoshi kérésére. A hazakísérésből rögtön ottalvás is lesz, ami minden szempontból túl gyors és túlságosan fura fordulat. Hogy ezen ne túl sokat töprengjünk, az izgalom ismét a két család összetűzésére koncentrálódik. Egy illegális fegyverüzletben kell Nicknek helytállnia, ráadásul úgy, mintha nem is a család megbízásából venne ebben részt, hanem saját szakállára. Az üzlet balul sül el, érezhetően azért, mert valaki információt adott át a Seizu embereinek. Ennek ellenére, nem hogy nem ölik meg Nicket a Seizu emberei, még neki sikerül kettővel végeznie.

Ezért viszont már felelnie kell neki és Kiyoshinak is a család előtt. A yakuza filmekből kihagyhatatlan ujjperc levágós jelenet következik, amiben Nick újabb szintet lép az identitás elfoglalásban. A jelenetben természetesen egy hang és szemrebbenés nélkül vágja le saját kisujjának utolsó percét, majd gondol egyet, és újra odaáll a családfő elé, hogy még egy vágással

erősítse meg, semmi sem fontosabb, mint, hogy elégtételt adjon tettéért. A két ujjperc levágását logikai érvekkel is magyarázhatjuk, hiszen Nick két Seizu embert ölt meg. Azonban az, hogy a jelenetben ő a főszereplő, és még ráadást is ad, valahogy azt támasztja alá, hogy fontosabb szerep vár rá, mint az ujj levágásban őt követő Kiyoshira. Kiyoshi egyszerűen odaáll, levágja ujjpercét, majd meghajol és kész. Mellékszereplőként, másodlagos karakterként mutatja be ez a jelenet. Fontos részlet, hogy az ujjlevágás háttérében Orochi megosztja Kiyoshival, hogy Nick rendszeresen Miyunál alszik. Akár arra is gondolhatnánk, hogy az események következtében Kiyoshi és Nick között elment alakul ki, de erre gyorsan ráció a film.

Ugyanis a következő jelenet a filmben azt mutatja be, ahogy a Shiromatsu család adoptálja Nicket. A szertartás keretében a család tagjainak (értsd: a yakuza banda emberei) jelenlétében a család feje, Akihiro a fiává fogadja Nicket, akinek nincs családja és ezért, mint egy gazdátlan kutya kóborol csak. A szertartást követő ünnepség során Kiyoshi közli Nickkel, hogy szakítani kell Miyuval, mert egy yakuzának csak a yakuza családja van, nincs másik. Ha ezt szigorúan számon kérnénk minden tagon, az persze furcsa eredményt hozna, de ebben a jelenetben jól jön, mint egy újabb leküzdendő probléma, amely utasításról gyorsan feltételezhetjük, hogy Nick úgysem fogja betartani.

Ezt meg is erősíti a következő összefoglaló jelenetsor, amiben egyre azt látjuk, hogy Nick Miyuval tölti az idejét, miközben készül Nick yakuza tetoválása is. Ezen a ponton érdemes megjegyezni, hogy hagyományosan a yakuza tetoválás, akár a szintén elhíresült orosz börtöntetoválások, elsősorban nem a tetoválást viselő kérésére, elképzelése szerint készültek, hanem minden esetben valamilyen életesemény megörökítése kapcsán, sokszor akár az alany akarata ellenére. (Ez főleg a börtöntetoválásoknál igaz, ahol például az illető besúgói szerepére való figyelmeztető tetoválást vélhetően senki sem tetováltatna magára önszántából.) Ennek fényében az is érthető, hogy nem egy párhetes időintervallum alatt készül el egy teljes hát vagy teljes test tetoválás, hiszen minden egyes elemnek valamilyen elkövetett bűncselekményhez vagy yakuza szempontból nézve a családért tett szolgálathoz kell kapcsolódnia. Ebből az is következik, hogy minél több tetoválás van a yakuza hátán, testén, annál több ideje szolgál és annál többet tett már a családjáért. Így Nick hátán legfeljebb a tervezett tetoválás körvonala jelenhetne meg a befogadását követően, az elköteleződés kifejeződése okán, amit majd az évek során a tettei alapján töltenének meg színekkel és részletekkel.

Míg Nick egyre inkább részesévé válik a fent vázolt életmódnak, a film másik cselekményszála a klasszikus yakuza történetek alapsémáját építgeti, amiben a családok rivalizálása, szövetezése mögött mindig megjelenik az egyik családból a másikhoz pártoló szereplő, aki az elhagyott család nézőpontjából nézve mindenképpen árulóvá válik. Ez azért is kritikus téma, hiszen a becsület olyan alapvető értéke az egész csalárendszernek, amit alapjaiban erodál

egy ilyen tett, de főleg ennek – mármint az átállásnak – a másik oldal részéről az elfogadása. A japán yakuza filmekben, főleg a 60-as 70-es években ez központi kérdésként jelenik meg, amely élesen reflektál a huszadik századi társadalmi változásokra is Japánon belül. A kilencvenes évek második felétől következő újabb yakuza film áradat már ezekre épül, és akár posztmodern reflexióként is felfogható az a kép, amit a yakuza életmódon belül elénk tár, mint egy új millenniumi életérzés kifejeződéséeként.

A történet alakulása, és leginkább a karakter ábrázolás okán pontosan tudható előre, hogy a konfliktus felpörgetéséhez szükséges áruló szerepet Orochi fogja betölteni. Hogy ezt egészen egyértelművé tegye a film, a következő szekvenciát Orochi teljes elidegenítésére szánja. Első lépésben Kiyoshi hazaküldi Orochit a törzshelyükről, mert már eleget ivott. Teszi ezt Nick jelenlétében, ami így több mint sértő lehet Orochi számára. Míg Kiyoshi újabb italokat hoz, pont van ideje Orochinak elmesélnie Nicknek röviden az élettörténetét és kötődését Kiyoshihoz. Az este következő csapása, hogy Akihiro nem fogadja Orochit, amikor az szeretne vele pár szót váltani. Mindez továbbra is nyilvánosan zajlik, hiszen mindenki a szórakozóhelyen tölti az estét. Végül megalázottan és ittasan a szórakozóhely szolgálati részében Miyuval keveredik vitába, aminek a végén erőszakoskodik a lánnyal, majd arcul is csapja. A film háromszorosan is leszámol Orochival. Elsőként a fogadott testvére Kiyoshi utasítja el, de leginkább elárulja azzal, hogy őt elküldi, míg a gaijinnal tovább iszogatna. Másodszor fogadott apja utasítja el, hogy nem hajlandó vele beszélni, vagyis Orochi gondolhatja úgy, hogy ő nem annyira fontos, hogy rá időt szánjon. Végül a családon belüli tervezett karrierjének záloga, Miyu utasítja el, így elvesz az az álma is, hogy a házasság útján erősítse meg pozícióját. Hogy mindezeket így együtt, egy estén belül látjuk, mindenképpen a végső lökés, az utolsó csepp hatását akarja kelteni, azzal együtt, hogy egy olyan kényszerhelyzet látszatát is kelti, amiben nincs más lehetősége Orochinak, mint elárulni azokat, akik már korábban elárulták őt.

Mindemellett mellékszálként felbukkan Nick egy volt katonatársa, mint kiderül beosztottja, akivel először nagyon elutasító, majd miután látja, hogy a találkozást nem tudja csak úgy semmissé tenni, meghívja magához egy italra. Éppen csak alkalmuk van koccintani, mert Nick azonmód megöli a kényelmetlenséget jelentő kíváncsiskodót. Miután a jelenetből csak homályos dolgokat tudunk meg Nick múltjáról, amelyek ráadásul a filmnek ezen a pontján már érdektelenek, nem értelmezhetjük másként az eseménysort, mint, hogy Nick leszámol a múlttal, és pedig az amerikai és katonai múltjával. Ez a cselekedete is reflektál a nemrég Orochitól hallott vádra, miszerint Nicknek nem számít a család. Bár tűnhet úgy, hogy kizárólag a saját bőrét menti ezzel, ha mégis volt valami bűne a katonai szolgálata alatt, ami miatt ráadásul egykori katonatársai szívesen elő is vennék, azonban úgy is nézhetjük, hogy ez a katonai múlt megpiszkálásával a családra is veszélyes lett volna, hiszen Nick

már a családhoz tartozik.

Nick és Miyu következő találkozása is érdekes fejleményeket hoz. Egyrészt Nick szembesül a lány és Orochi dulakodásának nyomaival, amire Miyu nem ad magyarázatot, viszont szakítana Nickkel, leginkább, hogy védje a férfit. Beszélgetésük vége még sem az egyszerű szakítás, mert Miyu végül is elmondja, teherbe esett Nicktől. Ha figyelmesen néztük eddig a filmet, akkor a következő jelenettől, amiben Nick meglátogatja éjszaka Kiyoshit, jóhiszeműen azt várnánk, hogy elhozza az igazi összetűzést kettejük között. De nem. Kiyoshi nem hogy elnézi Nicknek azt a tettét, hogy az utasítása ellenére összejött a húgával, és teherbe is ejtette, de ebből a mélységből is még képes egyre csak feljebb emelni Nicket. Előkerül Kiyoshi szobájából az a két kard, amit részeges apjától kapott még szinte gyerekként, hogy védje meg a húgát. Mostantól Nick feladata a lány megvédése – mondja Kiyoshi, vagyis áldását adja a kapcsolatukra, másrészt ezzel a lendülettel a két kardot is Nicknek adja, akinek nincs más lehetősége, mint elfogadni, mivel Kiyoshi azzal teszi le az asztalra eléje, hogy ha a testvére, akkor ezeket elveszi. Mégis csak furcsa, hogy a család rangban legutolsó tagja, hiszen még csak pár napja fogadták a családba, aki a családfő fia utasítása ellenére tiltott kapcsolatba keveredik annak testvérével, nem kell, hogy retorzióra számíton notórius szószegései miatt, hanem egyenesen jutalmat kap: tulajdonképpen a királylányt, és a fele királyságot szimbolizáló kardokat. Hogy az átadott kardoknak milyen jelentősége van valójában, azt csak a következő jelenetekből érthetjük meg, amikkel Nick identitás-bekebelezése is célba ér.

A következő jelenet ugyanis fordulópontot hoz: Akihiro, Kiyoshi és Nick hármában érkeznek egy szabóhoz, ahol Akihiro új öltönyét próbálná, azonban az alkalmat kihasználva megpróbálják megölni a családfőt. Ettől Nick megmenti, azonban autós elmenekülésüket megelőzve fegyveresek végeznek Kiyoshival. Az esemény felfordulást hoz a családon belül. Már látható, hogy Orochi és néhány társa érintett az ügyben, hiszen a merényletet követően nem jelennek meg a Shiromatsu főhadiszállásán. Ennek ellenére Akihiro nem tudja elhinni, hogy Orochi ellene fordult volna. Közjátékként Nick vezetésével végeznek pár Seizu emberrel, különféle helyeken és módokon. Amire válaszul a Seizu vezetője egy békés tárgyalásra hívja a családot, hogy zárják le a háborút. A korábbi viszálykodásból és a két család egyesítésére vonatkozó próbálkozásokból, de leginkább a yakuza filmek ismert forgatókönyv sémáiból tudható, hogy ez minden lesz, csak békekötés nem.

A kikötőben a Seizu család mellett megjelenik Orochi és az a néhány volt shiromatsu tag, akik átálltak. A két tábor között félúton találkozik Akihiro Orochival, aki egy öleléssel egybekötött hátba szúrással tesz pontot árulására. A baráti, de legalábbis békülést jelképező ölelésbe belevinni egy hátba szúrást egyértelműen hazug és áruló magatartás. Ennek nincs különösebb kulturális értelmezési sajátossága. Ha mégis szeretnénk valami előképet találni hozzá,

akkor inkább a nyugati kulturális képek között akadhatunk olyanra, ami ideillik. Leginkább a Jézus elárulását konkretizáló baráti ölelés és üdvözlő csók juthat eszünkbe. A családfő megölését követően Orochi még zárszóként felajánlja mindenkinek, hogy álljon át a másik családhoz, hiszen a Shiromatsu család már nem létezik, illetve Nicknek, hogy ha a lányt hátrahagyja és eltűnik, akkor annak nem esik bántódása, egyébként semmire nincs garancia.

Ennél reménytelenebb helyzetet elképzelni sem lehet, hiszen itt egy yakuza család, amelynek a vezetőjét és annak fiát, kvázi az örökösét is megölték. Ennek a családnak tényleg vége, itt már nincs remény, gondolhatnánk, azonban arra is számíthatunk, hogy Nick másként gondolkozik. Legalábbis a filmből, ha másra nem is, de erre a következtetésre biztos eljutunk. Ennek megfelelően valóban azt látjuk, hogy Nick, kezében a Kiyoshitól kapott katanával (hosszú kard) igyekszik a Seizu főhadiszállására. Az épület előtt parkoló autókból ítélve elég sokan lehetnek az épületben.

Mikor Nick a nagyterembe lép, természetesen egyszerre öten ugranak rá, és teperik le. Azonban a Seizu főnök, Hiromatsu (Nao Ohmori) nyugalomra inti embereit. Nick előadja, hogy nem akar mást, mint engedélyt kérni arra, hogy megölje Orochit. Már amennyiben annak van bátorsága a küzdelemhez. Orochi erre megmagyarázza, hogy minden Nick miatt történt, hiszen ő tolokodott be az életükbe, vette el tőle a testvérét (Kiyoshi), és fordította ellene az apját (mármint a yakuza családból való apját). Egyébként pedig ne gondolja Nick, hogy attól már yakuza, mert van egy kardja. Hiszen Nick nem más, mint egy gaijin, egy kívülálló. Ezért nem is harcol vele. Annyira nem, hogy még a kardot is visszaadja neki. Ami kétségkívül érthetetlen, bár talán annyi logikát sejtet, hogy hátha megpróbál Nick valamit kezdeni vele, és akkor a sok Seizu ember jól megöli. A végkifejlet azonban nem erre mutat: Nick, ahogy magához veszi a kardot, egy másodperc gondolkodást követően ki is rántja azt a hüvelyéből és azzal a mozdulattal el is vágja Orochi torkát. Ha valami, akkor ez mindenki számára egyértelműsíti, hogy a kard birtokosa tényleg yakuza. Sőt, inkább samuráj. Hiszen a kardrántás művészete, de legalábbis a kardrántás tökéletes formája a samurájok egyik különleges tudása volt. Az igaz, hogy töprenghetünk rajta, mégis hogyan tett szert Nick erre a tudásra, de ez nem von le tettei értékéből: az árulót megbüntette, az árulást megbosszulta, Hiromatsu pedig szabad távozást enged neki. Nem tudni, hogy felnéz-e Nickre tettéért, azonban az elvégzett gyilkosság hatását kifejezi a film azzal, hogy a körben térdelő emberek közül kétszer is és hosszan mutatja az egyik fiatalabb yakuza arcát, amin megdöbbenéssel vegyes rémület tükröződik.

Nick hazamegy, ahol leendő felesége öleléssel fogadja, míg a család megmaradt tagjai egyöntetűen meghajolnak előtte. Nem kérdéses, mostantól Nick a család feje. A sikeres bosszúval, amit túl is élt, bevégezte azt az utat, amivel eljutott az identitás-bekebelezés végpontjára. Egyrészt a japánok között is japánabb lett azáltal, hogy a bosszút ő vitte véghez, ráadásul túl is élte.

De ha ez nem lenne elég ahhoz, hogy ő legyen a családfő, ott van a Kiyoshitól kapott kardkészlet, amivel felruházta, hogy védje meg a családját, illetve a családalapítás ténye, hiszen nem csak, hogy a Shiromatsu család egyetlen élő leszármazottját fogja feltehetően feleségül venni, de mindjárt a dinasztia kérdést is előrevetíti a lány terhessége. A záró képen egy olyan főhőst látunk, aki a leghűségesebb emberei gyűrűjében állva már a jövőbe tekint, ahol az egyre nagyobb hatalom megszerzését és ellenségeinek kíméletlen eltörlését látja.

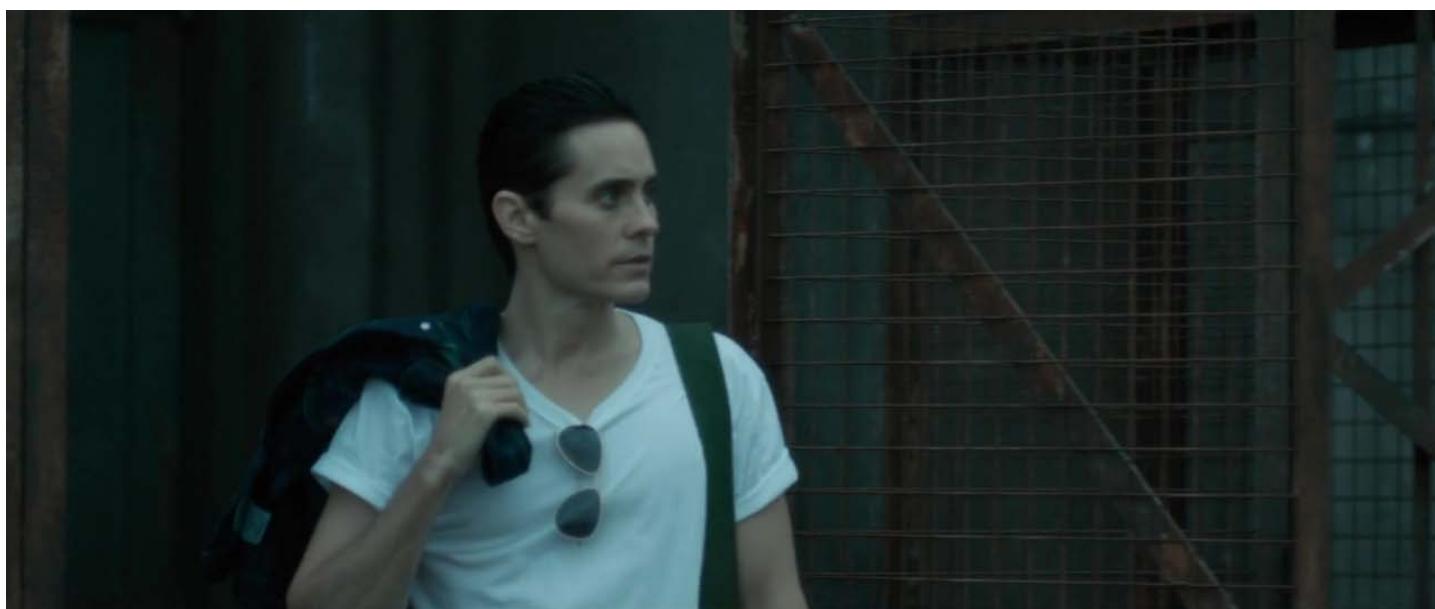
Összegzés

A fentiekben leírt elemzésemben azt kívántam bemutatni, hogy a *The Outsider* című amerikai filmben hogyan változik a főszereplő identitása, amelynek során egy japán börtönben sínylődő bukott amerikai ex-katonából hogyan válik egy yakuza család tényleges vezetője. Ahogy láthattuk az események kapcsán itt nem identitás váltásról kell beszélnünk, hanem identitás-bekebelezésről. Nick identitása nem változik abban az értelemben, hogy akár csak a japán környezet, tanítómesterek, stb., hatására alakulna át a személyisége, fejlődne egy magasabb szintre, ami lehetővé teszi, hogy ebben az új környezetben, egy másik kultúrában, társadalomban foglaljon el bizonyos pozíciót. Nem változik, hiszen az első jelenetektől kezdve öntörvényű, egészen az utolsó tettéig. Identitása stabilan kitart. Ezzel szemben olyan identitás elemeket birtokol, amelyeket egyébként nem tudna. Ezeket a film vagy egyszerűen biztosítja a számára, vagy más nem logikus módon juttatja hozzá. Ilyen alapvető elem, hogy Kiyoshi és Miyu sem a kívülállót látja Nickben, sőt később Akihiro is elfeledkezni látszik erről. Egyedül Orochi számára egyértelmű, hogy Nick nem lehet az, ami szeretne lenni, egy közülük. Amihez képest nem csak, hogy egy lesz közülük, de első is azzal, hogy végül a család fejévé válik. Amellett, hogy a három kulcsszereplő nem látja személyében a kizáró tényezőt, a befogadottság állapota mellé olyan képességeket, tulajdonságokat, paramétereket társít a film, amelyekre semmilyen magyarázat nem lehet elegendő. Mindezeket összeadva juthatunk el arra az álláspontra, hogy Nick történetén keresztül az amerikai film/kultúra kebelezett be egy japán szubkulturális, műfaji alakzatot annak ilyen módon megvalósított változatával.

Képmelléletek

Nick és Kiyoshi a börtönben

Nick a szabadulásakor

Nick és Miyu az első éjszaka küszöbén

Nick két ujjperccel megrövidítve magát

Az örökbefogadás

Miyu és Nick tetoválása

A hatalom kardjai...

Kiyoshi, majd Akihiro halála

A kardrántás előtt és után...

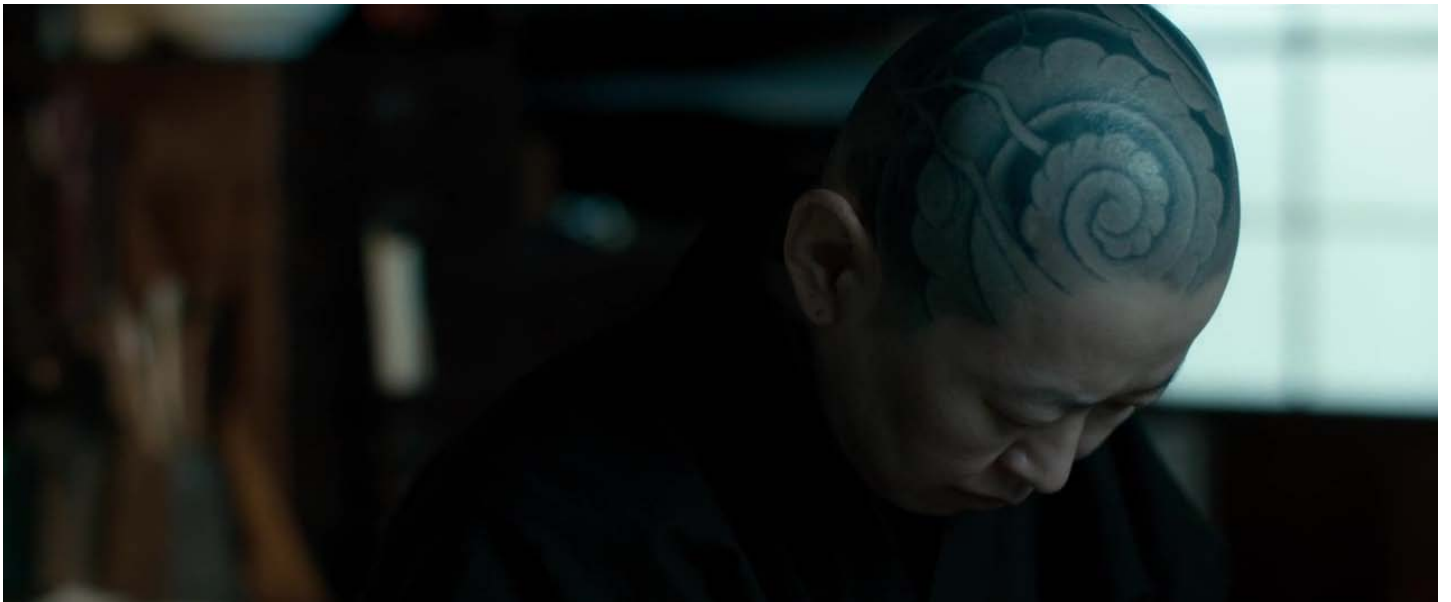

Együtt a család...

Kulturális sztereotípiák

Yakuzák a börtönben

A tetovált tetováló

Szumó

Tradicionális színpadi előadás

Színpadi szerelmi halál

Pillangókisasszony?